

Інформація про права та обов'язки іноземних громадян під час перебування в Україні, встановлені законодавством України.

Іноземець – особа, яка не перебуває у громадянстві України і є громадянином (підданим) іншої держави або держав; **ОбГ** – особа, яку жодна держава відповідно до свого зак-ства не вважає своїм громадянином. (ст. 1).

Статус *іноземців та ОбГ* відповідно до ст. 2 ЗУ характеризується такими засадами:

1) мають ті ж права і свободи та виконують ті ж обов'язки, що і громадяни України, якщо інше не передбачено КУ, цим Законом та іншими ЗУ, а також міжнародними договорами України (*винятками* є такі права: займатися політичною діяльністю; обирати та бути обраним (депутатом, народним депутатом); обіймати посаду судді; реалізовувати певні права на землю в Україні; обіймати певні посади чи займатися певними видами трудової діяльності, щодо яких є законодавчі обмеження за ознакою громадянства України; здійснення військового обов'язку тощо);

2) є рівними перед законом незалежно від походження, соціального і майнового стану, расової та національної належності, статі, мови, ставлення до релігії, роду і характеру занять, інших обставин;

3) здійснення ними своїх прав і свобод не повинно завдавати шкоди національним інтересам України, правам, свободам і законним інтересам її громадян та інших осіб, які проживають в Україні;

4) зобов'язані поважати та дотримувати КУ та ЗУ, шанувати традиції та звичаї народу України.

Основні права, свободи та обов'язки *іноземців та ОбГ* передбачені в Розділі II ЗУ, постатейно; вони мають право на:

інвестиційну та підприємницьку діяльність; трудову діяльність; відпочинок; охорону здоров'я; соціальний захист; житло; освіту; користування досягненнями культури; участь в об'єднаннях громадян; свободу совісті; пересування на території України і вибір місця проживання, вільне залишення території України (за винятком обмежень, встановлених законом); звернення до суду та до інших державних органів для захисту їх особистих, майнових та інших прав (ст. 22); а також майнові та особисті немайнові права (ст. 13) та права у шлюбних і сімейних відносинах (ст. 18).

Відповідно до ст. 19 *іноземцям та ОбГ* гарантуються недоторканність особи, житла, невтручання в особисте і сімейне життя, таємниця листування, телефонних розмов і телеграфних повідомлень, повага їх гідності нарівні з громадянами України.

Відповідно до ст. 23 *іноземці та ОбГ* не можуть обирати і бути обраними до органів державної влади та самоврядування, а також брати участь у референдумах.

Відповідно до ст. 24 на *іноземців та ОбГ* не поширюється військовий обов'язок, вони не проходять військову службу в ЗСУ та інших військових формуваннях, створених відповідно до законодавства України.

Відповідно до ст. 21 *іноземці та ОбГ* обкладаються податками і зборами відповідно до законодавства України та міжнародних договорів України.

Також на *іноземців та ОбГ* поширюються положення Загальної декларації прав людини, зокрема, слід навести такі: кожна людина, де б вона не перебувала, має право на визнання її правосуб'єктності (ст. 6); кожна людина має право на ефективне поновлення у правах компетентними національними судами в разі порушення її основних прав, наданих їй конституцією або законом (ст. 8); ніхто не може зазнавати безпідставного арешту, затримання або вигнання (ст. 9); при здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені законом виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві (ч. 2 ст. 29).

Відповідно до ст. 26 КУ *іноземці та ОбГ*, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, – за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.